

ကညီဂွံဝီခွဲးယာ်ကရူာ်

မၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤဂွံဝီခွဲးယာ်လၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်န့ၣ်သဝီပူၤ

ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ် တၢ်ပတုၣ်ကွံာ် တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးထီၣ်ဒါပိာ်မုၢ် အမုၢ်န့ၣ်

လၢနီၣ်ဝဲဒၣ် ၂၅ သီ, ၂၀၂၂န့ၣ်

တနံၤအံၤ လၢနီၣ်ဝဲဒၣ် ၂၅ သီ, ပကိးသၤတြီဒီးဃုထီၣ် လၢတၢ်ကဟ့ၣ် တၢ်သးစၢ်ဆၢ ဆူဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်လိာ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ် လၢအမုၢ်တၢ် ထီၣ်ဒါ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခဲလၢာ် လၢအမၤဆါပယုဲပိာ်မုၢ်ဒီးဖိသ့ၣ်ပိာ်မုၢ်တဖၣ် အနီၣ်ခါ, နီၣ်သးဒီး သွံၣ်ထံးမုၢ်ခွါဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤပယုဲ သ့ၣ်တ ဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ ပိာ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢခဲၣ်ဝဲဒီး တၢ်မၤဆါပယုဲ ပုၤဂွံဝီခွဲးယာ်ဒီး သွံၣ်ထံးမုၢ်ခွါဂ့ၢ်ဝီသ့ၣ်တဖၣ် အါမးန့ၣ်လီၤ. KHRG ဂဲၤဆၢထၢၣ် ဂၢ်ဂၢ်ကျၢၤကျၢၤ ဒီးဂုၣ်ကျဲးစးသပုၤပုၤ လၢတၢ်ကပတုၣ်ကွံာ် တၢ်မၤ ဆါပယုဲ အကလုာ်လုာ် လၢအထီၣ်ဒါပိာ်မုၢ်တဖၣ်လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ ဒီးန့ၣ်လီၤပာ်ဖီၣ် ထီၣ်သးလၢ (၁၆) သီတၢ် ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢတၢ်ကတိၤန့ၣ်ခဲးတၢ်လၢ မုၢ်ခွါတၢ်ထဲသိးတုၤသိးအဂီၢ်ဒီး တၢ်အုၣ်ကီၤလၢပိာ်မုၢ်သ့ၣ်တ ဖၣ်ခဲလၢာ် အဂီၢ် ဒ်သိးကဒီးန့ၣ် ဘၣ်က့ၤ ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်လၢပုၤ ဃုာ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမုၢ် တၢ်အိၣ်မူလၢအပူၤဖျဲးဒီး တၢ်မၤဆါပယုဲ ဒီးတၢ်နီၤဖး တၢ်အဒုၣ်အဆၢသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် နီၣ်ခိၣ်ဒီးနီၣ်သးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်စံၣ်ညီၣ် ပိတုၣ်တၢ်တီၢ်တြီၢ် ခွဲးယာ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပဆိၣ်သ့ၣ်ထီၣ် ပတၢ်ကိးသၤတြီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢ ပုၤလၢ အမၤကမၢ် တၢ်မၤဆါပယုဲ ထီၣ်ဒါပိာ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟံးထီၣ်အီၤဂ့ၢ်ဝီ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤသကိး မူဒါတၢ်ဖိးတၢ်မၤ လၢကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်က့ၤ တၢ်ထဲသိးတုၤသိး အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ.

စးထီၣ်လၢ ၂၀၂၁န့ၣ် သုးမိၤစီရိၤဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စီတၢ်ကမိၤဝဲအလီၢ်ခဲ ပယီၤသုးသ့ၣ်တဖၣ် မၤကမၢ် တၢ်ဒုးတၢ်ယာ်ကွီၢ်မုၢ် ဒီး တၢ်ဒုးထီၣ်ဒါပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိန့ၣ်ဆၢကွီၢ်မုၢ်တဖၣ် အိၣ်အကလုာ်ကလုာ် ဒ်အမုၢ်တၢ်မၤသံနီၤစီ, တၢ်ဖီၣ်ဒုးဃာ်, တၢ်မၤဆါပယုဲ, တၢ် နီၣ်ဃုာ်ကွံာ်သဝီဖိ, တၢ်ဒွဲၣ်အူသဝီ ဒီးတၢ်ဂုၣ်ဆူၣ်ပျီဆူၣ်, မၤဆူၣ်သဝီဖိဝဲပီတၢ်, သူသဝီဖိဒ်တၢ်ဒိသဒါလီၤ သးအဂီၢ်, တၢ်တြီတၢ် ဃာ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်လိာ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢ အပညီၣ်ထီၣ်ဒါ ပိာ်မုၢ်လၢကျဲအဘိဘိ အဃိ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိ ပိာ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ခိၣ်ခိၣ်မုၢ်မုၢ်န့ၣ် လီၤ.

စးထီၣ်လၢ သုးမိၤစီရိၤဟံးန့ၣ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စီတၢ်ကမိၤဝဲအလီၢ်ခဲ လၢကညီကီၢ်စဲၣ်အပူၤ ကမုၢ်အါန့ၣ်ဒီး ၃၀၀, ၀၀၀ ဂၤ ဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ် ဟးဖျိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိလၢပိာ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ် ဃုာ်ပဒုၣ်ကွံာ်အသးဆူတၢ်လီၢ်အဂၤ ဒ်သိးပယီၤသုးတဖၣ်သုတဖီၣ်

အဝဲသွန်တဂူ၊ အဂီၢ်အယိ ညီနီၢ်မိၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃုာ်အိၣ်ခူသ့ၣ်ဒီးကွၢ်ထွဲအဖိဆံးလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ဒီးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဒၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢတၢ်ချၢထဲအဆံး တက့ၢ်ဇိန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဘၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ပးဖျိးအဆၢကတီၢ် ပိာ်မုာ်လၢကညီကီၢ်စဲၣ် ပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်အိၣ်လၢ တၢ်အိၣ်သး နးနးကျဲး ကျဲးအပူၤ, ညီနီၢ်တဒီးန့ၢ်ဘၣ်ထံအိၣ်ကဆီၣ်၊ တၢ်ကဆဲးကဆီၣ်ပီးလိဒီးဆူၣ်ချ့တၢ်မၤစၢၤ ဃုာ်ဒီး မိၢ်ဒီးဖိဆံးဆူၣ် ချ့တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျါလၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအယိ မၤစၢ်လီၤပိာ်မုာ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်ဘါ ဒီးတၢ်မၤပယုဲအဝဲသ့ၣ် ခွဲးယၢ် ညီအါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုာ်လၢအတၢ်ဃုာ်ဒီးအိၣ်တ့ၢ်လၢဒူသဝီပူၤတဖၣ် တူၢ်ဘၣ်ကဘီယူၤသး ဟဲကွံာ်လီၤမ့ၢ်ပိာ်ဖးဒိၣ် ဒီးပ ယီၤသးတၢ်ထီၣ်ဒုးအကျိၤအကျဲးလၢအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤလီၤမၤကွံာ် ဂံၢ်ခိၣ် ထံးတၢ်လိာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဃုာ်ဒီး ကသံၣ်ကသီ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

KHRG တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါလၢအပူၤကွံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤသးမ့ၢ်ဒိၣ်တၢ်မၤဆါပယုဲသ့ၣ်ထံးမုာ်ခွါ ထီဒါပိာ်မုာ် သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၤလီၤကျဲးလီၤအကျိၤအကျဲးလီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢအဘျးစဲလိာ်အသးဒီးတၢ်မၤဆူၣ်ဝီတၢ် ဂ့ၢ်ဝီသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.¹ တၢ်မၤကမၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်ကွီၢ်မ့ၢ်ဒီး ပိာ်ခွါစဲၣ်နီၤကံာ်စိတၢ်ထံၣ်တၢ်စိကမိၣ် ခံခါအဘၢၣ်စၢၤအံၤ တၢ်ဘျးစဲလိာ်အသး အိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသးတၢ်မၤကမၣ် သ့ၣ်ထံးမုာ်ခွါလၢတၢ်လီၤသက့ၤဆးဒး ကွီၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲကျိၤကျဲးတခါလၢ က ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီးမၤဆူၣ်ထီၣ်သးတၢ်စိတၢ်ကမိၣ်, ကဆိၣ်တၢ်မၤန့ၤပုၤလၢအသးတလီၤပလိာ်ဒီးထီဒါထံ သးမိၤစိရိၣ် ထံကီၢ်တၢ်ပၤ တၢ်ပြး သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤပျဲးမၤဖးနးနးကလဲာ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၤသ့ၣ်တဖၣ် အံၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသး စးထီၣ် လၢ သးဟံန့ၢ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၣ်ဖဲအလီၢ်ခံ တဘျီလၢလၢဖဲပယီၤသးတဖၣ် မ့ၢ်အိၣ်လၢသဝီပူၤ မ့ၢ်တဖၣ် အိၣ်ဘျးဒီး သဝီန့ၣ် ပိာ်မုာ်သ့ၣ်တဖၣ် တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢအဝဲသ့ၣ်ဂီၢ် တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်တြီဆၢထီဒါ တၢ်သဘံၣ်သဘၣ် လၢအဘၣ်ဃးဒီး မုာ်ခွါတၢ်မၤဆါပယုဲ ဒီးသ့ၣ်ထံးမုာ်ခွါ တၢ်မၤဆါပယုဲဂ့ၢ်ဝီသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ တၢ်လၢအတၢ်တၢ်အဒိၣ်ကတၢ်တခါ မ့ၢ်ဝဲ သးဖီၣ်စုကဝဲလၢအမၤကမၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပူၤဖျးထီၣ်ကွံာ်လၢစံၣ်ညီၣ်အပူၤ မ့ၢ်လၢကမ့ၢ်စံၣ်ညီၣ် ပီတုကွီၢ်ဘျီၣ်အကျိၤအကျဲး အံၤ အတၢ်စိတၢ်ကမိၣ် လၢကစံၣ်ညီၣ်ဝဲ ကီၢ်ပယီၤသးဖိတဂၤစုာ်စုာ် လၢအမၤကမၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တအိၣ်ဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်န့ၣ်အယိ ကီၢ်ပယီၤသး ဒိၣ်နီၢ်ဒီးသးဖိတဖၣ် မၤကမၣ်ကွီၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ် ဒီးန့ၢ်ပလၢာ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ပူၤဖျးဒီး တၢ် စံၣ်ညီၣ်အပူၤ လၢလၢပုဲပုဲန့ၣ်လီၤ.

အပူၤကွံာ်အိၣ်တဖၣ် လံာ်ဝဲဖျါတဖၣ်လၢ သ့ၣ်ထံးမုာ်ခွါတၢ်မၤပယုဲလၢ ကမ့ၢ်တဖၣ်မၤအီၤလၢ အကဲထီၣ်သးလၢ အတဘၣ်ထွဲ ဒီး တၢ်သဘံၣ်ဘဘၣ်ဘၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် ဟဲအါထီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. ပုၤတၢ်အတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢ တၢ်ပျါကွံာ်မ့ၢ်တဖၣ် တၢ်ဝံ သးစူၤ တၢ်မၤပယုဲ လၢပိာ်စံၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်တခါလၢ အဆီတလဲကွံာ် ကမ့ၢ် အတၢ်ထံၣ်ဒီးတၢ် ကမၤဒိၣ်ဆၢကတၢ်မၤပ ယုဲ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢပုၤတၢ်ပူၤ အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်သဂၢ်ဒီး တၢ်ထံၣ်သံအယိ ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် ဘၣ်သဂၢ်ဝဲဒီး နီၢ်သး တၢ်တူၢ်ဘၣ် ဘၣ်ဃးဒီး သ့ၣ်ထံးမုာ်ခွါတၢ်မၤပယုဲန့ၣ်လီၤ. လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ် ကလံာ်ထံး အပူၤ တၢ်လၢကဂ့ၢ်လိာ်ဝဲကျိၤကျဲး ဘၣ်ဃးဒီး သ့ၣ်ထံးမုာ်ခွါတၢ်မၤပယုဲ အိၣ်ဝဲဒၣ် စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ

¹ KHRG, *Suffering in Silence? Sexual violence against women in Southeast Myanmar*, December 2018; KHRG, *Hidden Strengths, Hidden Struggles: Women's testimonies from southeast Myanmar*, August 2016.

KHRGမာနီန့် မာယါအါအပူ၊ ပုအိန်ဒီးတၢ်စိတၢ် ကမီၤတဖၣ်န့ၣ် ဆိၣ်သန့ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤလၢ ကဒီးတုဒီးဖျါအသးဒီး ပုၤမၤပယွဲတၢ်တဂၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်ဒီးဖျါန့ၣ်ဆူၣ်ဒီး ဆဲးဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤဆါပယွဲထီၣ်ဒါ ပိၣ်ခဲၣ်လၢ အိၣ်ဒီး အကျါအကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. လုၢ်လၢဒ်အံၤ ဒုးကဲထီၣ် ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ် လၢ ကအိၣ်ဘျီအိၣ်ဘျီလၢ တၢ်မၤပယွဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ ဒုးအိၣ် ထီၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်မၤပယွဲအကွၢ်အဂီၢ်အဂၤတဖၣ်ဒီး တၢ်မၤဆါလီၤကွၢ် အနီၢ်အစၢ်သး န့ၣ်လီၤ. လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်ဒီး တၢ်မၤပယွဲ လၢနီၢ်ဒီးမၤဝဲၤ အဘၢၣ်စၢၤ အိၣ်စ့ၢ်ကီး အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

KHRG တူၢ်လိၣ်အိၣ်လီၤ စ့ၢ်ကီးဝဲဒၣ်လၢ ကညီၤကီၢ်စဲၣ်ပူၤ ဘၣ်ဃးတၢ်မၤပယွဲထီၣ်ဒါပိၣ်ခဲၣ်အကွၢ်အဂီၢ်အဂၤအိၣ်လီၤဆီလိၣ်သးန့ၣ် န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤထံကီၢ်တၢ်ဘျီအပူၤ လၢပိၣ်မုၢ်ဒီးပိၣ်ခွါ အဘၢၣ်စၢၤ တၢ်ပၤဝဲနီၣ် ဘၣ်ဃးဒီးလီၢ်ကဝီၤလုၢ်လၢထူၤသန့တၢ် ဒီးန့ၢ်ပၤ ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်အိၣ် ဘၣ်အဃိ ပိၣ်ခဲၣ်တဖၣ် ကဖံးအိၣ်မၤအိၣ်တၢ်လၢ တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိၣ်သးသမူအဂီၢ် ကဒီးန့ၢ်ပၤဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ် တအိၣ်ဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢ ပိၣ်ခဲၣ် ဖိတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်မၤဟံၣ်ဃီတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီး ကွၢ်ထွဲအဒိပုၤဝဲတဖၣ်အဃိ အါဒၣ်တကွၢ် တထီၣ် ဘၣ်ကွဲ တုၤလၢ ကတၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်ခွါ တၢ်လီၤဆီဒီး တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ ပိၣ်ခဲၣ်ဒီးပိၣ်ခွါတဖၣ် တၢ်တုၤသီးထဲ သီးတအိၣ်ဘၣ်အံၤ ကဲထီၣ်သးဒီဖျါ တၢ်ဘျီလၢအဆိၣ်တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဒီး ပယီၤသုးပၤပြုး အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ တဖၣ်သ့ဝဲ လုၢ်လၢထူၤသန့မုၢ်ခွါ မူဒါတဖၣ်ဒီး ဂုၤဂံၤဒုးစၢၤမၤစၢၤလီၤ ပယီၤသုး အတၢ်မၤပယွဲ ထီၣ်ဒါလၢပုၤတဂၤပုၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ တဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်မၤဒ်န့ၣ်မး ပသုးဖိတဖၣ် အတၢ်မၤပယွဲထီၣ်ဒါပိၣ်ခဲၣ် ကလီၤစၢၤန့ၣ်လီၤ. သန့ဝဲ တဘျီတခါ ပိၣ်ခဲၣ် တဖၣ် ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကွံာ် အသးသမူ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး တၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤတဖၣ် လၢကဒိသဒါ သဝီဖိပိၣ်ခွါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. လၢကအုၣ်ကီၢ် တၢ်တုၤသီး ထဲသီးလၢ ပိၣ်ခဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်လိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်ဘျီတၢ်ကွၢ်တလီၤဒီး တၢ်လၢအဒုး အိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤပယွဲ အဂ့ၢ်အဂီၢ်ခဲ လၢခန့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲၢ်ညါ တနံၣ်ညါအံၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ အမ့ၢ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၤကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး ထီၣ်ဒါပိၣ်ခဲၣ်မုၢ်နံၤအံၤ ကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ တၢ်မၤဆါပယွဲထီၣ်ဒါပိၣ်ခဲၣ် (VAW) အကွၢ်အဂီၢ်ခဲလၢဒီး ညီၣ်န့ၢ်မူဒါ လၢပဟ့ၣ်ဒီးဟ့ၣ်နီၤလၢ ပကမၤ ဟါမၢ်ကွံာ်တဖၣ်န့ၣ် အမ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်လၢ KHRG အတၢ်မၤပညိၣ်အဂီၢ်လီၤ. ပနီၢ်ကစၢ်ဒီးပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ် ကဘၣ်ဟံးထီၣ် ဖိၣ် ထီၣ်မူဒါလၢ တၢ်ထီၣ်ဒါကွၢ် တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်မၤတရီၤတပါလုၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ဒီးဒီးဒါပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပယွဲ လၢအ အိၣ်မူဒီးတဖၣ် ဒ်သီးကမၤလီၢ်မၤကွံာ်စိတၢ်ဒိၣ်စိတၢ်ကမီၤ တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤန့ၢ်ဒီး လုၢ်လၢသကဲးပဝဲး ဒီး ကျါကျဲလၢအလီၤဘၣ် ယိၣ်တဖၣ်, လၢတၢ်ကသိၣ်လိပုၤလၢခဲတစါဘၣ်ဃး မုၢ်ခွါ တၢ်တုၤသီးထဲသီးဒီး တၢ်ပၤဝဲ, ကဃုထီၣ်ဝဲ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢလီၢ် ကဝီၤဒီး လီၢ်ကဝီၤပုၤန့ၢ်နီၢ်ကမီၤတဖၣ်အအိၣ်, ကမၤလီၤတၢ် ပိၣ်ခဲၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ဃုၤသၢ တၢ်မၤတၢ်ဆါတံာ်အံၤပူၤ, ဒီးတၢ် ဟ့ၣ်ဒီးဟ့ၣ်နီၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ ပုၤတဂၤဒီးဟံၣ်ဃီအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဆါ ပယွဲထီၣ်ဒါ ပိၣ်ခဲၣ်ဒီး ဖိသ့ၣ်ပိၣ်ခဲၣ် အဖိခိၣ် ပကဘၣ် ကြၢၢ်သံမၤလီၤမၢ်ကွံာ်ဃုဃုဖိးန့ၣ်လီၤ.

လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ ပတူၢ်လိၣ်တၢ်တူၢ်ဘၣ် တဘၣ်တဘၢပုၤပိၣ်ခဲၣ်တဖၣ် ဘၣ်သဂၢ်ဝဲဒၣ်အဃိ တနံၣ်ညါအံၤ လၢ နီၣ်ဝဲဒၣ် ၂၅ သီန့ၣ် ပမၤလၢကပီၤ ပိၣ်ခဲၣ်လၢ အဟူးဂဲၤလၢပိၣ်ခဲၣ်ခွဲးယၢၤကီးမုၢ်နံၤဒဲး ဒီးလၢအတၢ်ထီၣ်ဒါတၢ်တုၤသီးထဲသီး,

တၢ် ဆိၣ်တၢ်မၤနၤ ဒီး စိၤစိၤရၢတၢ်ပၤသန့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ပပၤဝ်နီၣ် ကလုာ်န့ၣ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးပှၤတၢ်ကရၢကရိ တဖၣ်, ဂံၢ် ခိၣ်ထံးကမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်, ကရၢသဘူ ဒီး ပှၤတၢ်အဂၤတဖၣ်လၢအဟူးဂဲၤဖံးမၤဒိသဒါ ဟ့ၣ်တၢ်အုၣ် ကီၤဆူပိၤခံၣ် လၢအ တူၢ်ဘၣ် မုၢ်ခွါတၢ်မၤဆါပယွဲခဲလၢဒီး ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ် လၢအိၣ်မူဂ့ၤကတၢ်သ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂုၤဂံၢ်စးစး ဒီးဟူးဂဲၤဖံး မၤတၢ် လၢကီၢ်ပယီၤပူၤသ့ၣ်ဖၣ်အံၤ ဖျါလၢထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တတူၢ်လိာ် အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂဲၤလိာ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢခံကတၢ် ပကဘၣ်ကိးသတြီထီၣ် ဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါၣ် ပှၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အအိၣ်ကဒီးအသိတဘျီလၢ ကဟူးဂဲၤမၤတၢ်ဒ်အတဲ ဝဲအသိး၊ ကဆိၣ်ထွဲ ပှၤတၢ်ကမ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ခိဆါ လၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဒီး လီၤတံၢ် လၢတၢ်ကဘျါဆဲးရဲၣ်လီၤ ကျဲၤ လီၤက့ၤ ကီၢ်ပယီၤသုး တၢ်မၤအမၤနး အအါသိသိ အကလုာ်ကလုာ် ဃုာ်ဒီး မုၢ်ခွါ ဒီးသွံၣ်ထံးမုၢ်ခွါ တၢ်မၤဆါပယွဲထီၣ်ဒါကမ့ၢ်လၢ အပူၤကွံာ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီး ခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပူၤဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢ တၢ်စံၣ်ညီၣ်အကျိၤအကျဲ မ့ၢ်အိၣ်ဒီးလၢ ထံကီၢ်ပူၤန့ၣ် တၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ် တၢ်တီတၢ်တြီဒီး တၢ်မုၢ်ခွါခုၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.